

Прилог 6
(точка 4.2.б)

**Резолуција CM/ResCMN(2008)6
за спроведувањето на Рамковната конвенција за заштита на
националните малцинства од страна на поранешна југословенска
Република Македонија**

*(донесена од Комитетот на Министри на 9 јули 2008 г. на 1032-иот
состанок на Замениците на министрите)*

Комитетот на Министри, во согласност со условите од членовите 24 до 26 од Рамковната конвенција за заштита на националните малцинства (во натамошниот текст „Рамковна конвенција“);

Имајќи ја предвид Резолуцијата (97) 10 од 17 септември 1997 г. во која се содржани правилата донесени од Комитетот на Министри за аранжманите за мониторинг, спред членовите 24 до 26 од Рамковната конвенција;

Имајќи го предвид правилото за гласање усвоено во контекстот на донесувањето на Резолуцијата (97) 10;¹

Имајќи го предвид инструментот за ратификација поднесен од поранешна југословенска Република Македонија на 10 април 1997 г.;

Потсетувајќи дека Владата на поранешната југословенска Република Македонија на 16 јуни 2006 г. го поднесе извештајот на земјата во однос на вториот мониторинг циклус според Рамковната конвенција;

По разгледувањето на Второто мислење на Советодавниот комитет за поранешна југословенска Република Македонија, донесено на 23 февруари 2007 г. и на писмено поднесените коментари на Владата на поранешна југословенска Република Македонија, добиени на 5 септември 2007 г.;

Земајќи ги исто така предвид коментарите на останатите влади,

¹ Во контекстот на донесувањето на Резолуцијата (97) 10 од 17 септември 1997 г., Комитетот на Министри исто така го донесе следново правило: „Одлуките според членот 24.1. и 25.2. од Рамковната конвенција се сметаат за донесени доколку гласаат за две третини од претставниците на земјите договорнички, вклучувајќи го и мнозинството од претставниците на земјите договорнички кои имаат право да бидат застапени во Комитетот на министри.“

1. Ги донесува следниве заклучоци во однос на поранешната југословенска Република Македонија:

а) Позитивни аспекти

Поранешната југословенска Република Македонија продолжи со донесување на мерки кои заслужуваат пофалби, а кои се насочени кон спроведувањето на Рамковната конвенција. Преземени се значајни нормативни и практични иницијативи со цел зголемување на употребата на јазиците на етничките заедници од страна на и при јавните органи, а во тек е дискусија за можното донесување на сеопфатен закон за јазиците;

Преземени се мерки за зголемување на јавната свест, како и други мерки во целите на борбата против дискриминацијата, вклучително и преку донесување на закон за еднакви можности на мажите и жените, што треба да донесе значителни придобивки исто така и за припадниците на етничките заедници.

Направени се натамошни напори за да се унапреди пристапот на припадниците на етничките заедници кон јавните медиуми и да се помогне процесот на формирање на нивни медиуми.

Постојат поголеми можности за образование на албански, како и за изучување на албанскиот јазик, а неодамна се покренати и иницијативи насочени кон јакнење на образованието на Турците, Србите и Бошњациите.

Властите дефинирале и спровеле широка лепеза на проекти во целите на решавање на проблемите со кои се соочуваат Ромите во однос на нивниот пристап кон вработувањето, образованието, домувањето, здравствената заштита и социјалните бенефиции.

Учеството на припадниците на етничките заедници во јавниот живот, а особено на Албанците, постапно се зголемува, вклучително и преку формирање на комитети за меѓуетнички односи на локално ниво. Спроведувањето на начелото на правична застапеност на етничките заедници во јавните институции е во својата напредна фаза.

б) Прашања кои предизвикуваат загриженост

И покрај иницијативите покренати со цел подобрување на толеранцијата и заемното разбирање, потребни се одлучни напори за да се зајакне меѓуетничкиот дијалог, кој во одредени случаи е особено проблематичен, со оглед на тоа што ги погаѓа децата од училишна возраст и наставниците припадници на различни заедници. Властите треба да имаат поактивна улога и да ги поддржат напорите на актерите во граѓанското општество и на

меѓународните партнери во процесот на унапредување и одржување на мирна општествена клима.

Во областа на медиумите постои ограничен меѓукултурен дијалог, а покривањето на малцинствата од страна на медиумите заслужува поголемо внимание. Пристапот на помалите заедници кон приватните и државните медиуми останува ограничен на локално ниво.

Потребни се дополнителни анти-дискриминаторски гаранции, а не постои сеопфатно законодавство за борба против дискриминација. Се јавуваат случаи на дискриминација особено против Ромите, но исто така и против припадниците на другите национални малцинства, вклучувајќи ги и Албанците и Турците.

И покрај законодавството и практичните мерки кои властите ги преземаат во последните години, Ромите и натаму се соочуваат со особени потешкотии во нивниот пристап кон вработувањето, социјалните бенефиции, здравствената заштита, лични документи, домување и образование. Учениците Роми исто така често се соочуваат со непријателски ставови и практики на сепарација во училиштата.

Напорите на властите за поддршка на образование на малцинствата, иако значајни, не ги исполнуваат целосно потребите на помалите заедници и сè уште се јавува за тешкотии во однос на пристапот на Албанците кон изучување на нивниот јазик и кон наставата на албански јазик. Иако процесот на децентрализација е во напредна фаза, образованието на малцинствата сè уште е повлијаено од недоволна прецизност во однос на поделбата на надлежностите и распределбата на средствата. Покрај тоа, според домашното законодавство сè уште не се дозволени приватните основни училишта.

Иако се преземени значајни чекори во оваа област, сè уште се потребни напори во однос на употребата на јазиците на етничките заедници во комуникацијата со и во рамките на јавните органи.

Учеството на припадниците на етничките заедници во процесот на одлучување би можел да биде поделотворен и на централно и на локално ниво, особено за помалите заедници. Застапеноста на етничките заедници во одредени сектори, како што е судството, останува незадоволително.

Политизацијата на етничките прашања и етницизацијата на политичката дебата и процесот на одлучување и натаму претставуваат пречка за интеграција на општеството.

2. Ги донесува следниве препораки во однос на поранешната југословенска Република Македонија:

Покрај мерките кои треба да ги преземат за спроведување на подробните препораки содржани во Делот I и II од Мислењето на Советодавниот комитет, властите се повикуваат да ги преземат следниве мерки во целите на подобрување на натамошната имплементација на Рамковната конвенција:

- да преземат дополнителни чекори, на законодавно и на практично ниво, за да се обезбедат соодветни заштитни мерки против етничката дискриминација на сите полиња и да се обезбедат лекови за потенцијалните жртви; да ги интензивираат напорите за надзор и борба против дискриминацијата на припадниците на етничките заедници и да се решат со соодветни мерки специфичните тешкотии со кои се соочуваат жените припаднички на различни етнички заедници;
- да ги интензивираат мерките насочени кон унапредување на толеранцијата и почитување на различноста и човековите права меѓу јавните власти, вклучително и меѓу полицијата и судството и општата јавност;
- да преземат делотворни мерки за јакнење на меѓуетничкиот дијалог и заемното разбирање, вклучително и во областите каде припадниците на мнозинството се во малцинска позиција;
- со должно почитување на нивната уредничка независност, да ги поттикнат медиумите на централно и локално ниво, да посветат поголемо внимание врз различните етнички заедници и да одиграат поделотворна улога во унапредувањето на почитувањето, дијалогот и соработката меѓу различните групи;
- да ги решат недостатоците кои се јавуваат во спроведувањето на постоечката правна рамка во однос на употребата на јазиците на етничките заедници во комуникацијата во рамките на и со јавните власти и да обезбедат дека и законодавството и практиката на ова поле се целосно во согласност со релевантните начела на Рамковната конвенција;
- да ги зголемат можностите за настава по и на јазиците на малцинствата вклучително и за бројно помалите заедници, земајќи ги предвид нивните реални потреби и да се интензивираат напорите за справување со различните проблеми со кои се соочуваат Ромите на полето на образованието;
- да обезбедат дека организацијата на образованието и другите сродни активности не резултираат со недостаток на интеракција и

- дијалог меѓу децата, наставниците и семејствата припадници на различни етнички заедници;
- да спроведат одлучни мерки за елиминација на дискриминацијата и пречките за целосно учество со кои се соочуваат Ромите на различните полиња, како што се вработувањето, домувањето, здравствената заштита и образованието; да посветат должно внимание на особената состојба на жените Ромки;
 - да продолжат со спроведувањето на Охридскиот договор како што е соодветно, вклучително и во однос на правичната застапеност и учеството на припадниците на етничките заедници во јавните институции и консултативните структури.
3. Ја повикува Владата на порашената југословенска Република Македонија, а во согласност со Резолуцијата (97) 10:
- а. да продолжи со дијалогот кој се одвива со Советодавниот комитет;
 - б. редовно да го информира Советодавниот комитет за мерките кои ги презема како одговор на заклучоците и препораките изнесени во делот 1 и 2 погоре.